

Motion till riksdagen 2025/26:980

av **Helena Lindahl (C)**

Krafttag för helhetssyn vid tillståndsprövning

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genomföra en översyn av regleringsbreven för de myndigheter som hanterar tillståndsärenden, med större krav på helhetssyn och hållbarhetsbegreppets samtliga tre pelare, och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att aktualisera förslagen i Miljömyndighetsutredningens betänkande Vägar till ett effektivare miljöarbete (SOU 2015:43) och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att skjuta till extra resurser till de myndigheter som hanterar tillståndsärenden i syfte att korta ned handläggningstiderna och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Gruv- och mineralnäringen är betydelsefull för Sverige och bidrar till såväl jobb som tillväxt på orter där det ofta är ont om arbetstillfällen. Men den svenska gruv- och mineralnäringen bidrar också till byggandet av det hållbara samhället. Gruvorna är början på långa växande värdekedjor som kommer hela samhället till del, för med de metaller och mineral som utvinns i Sverige kan vi bygga den teknik som behövs för förnybar energi, solceller, batterier, elbilar och mycket mer. Industrijättarna Epiroc, Sandvik och ABB exporterar alla klimatsmart gruvinnovation till hela världen och i deras utvecklingsarbete spelar de svenska gruvorna avgörande roll som viktiga testbäddar.

Vi kan med andra ord vara stolta över den svenska gruvnäringen. Ingen annanstans tar gruvnäringen så stort miljö- och klimatansvar som i Sverige. Att metaller och mineral utvinns med stor miljöhänsyn och att marken sedan återställs är av största vikt

för att nå våra miljömål men också av respekt för markägare och de människor som brukar marken, både för sin verksamhet och för rekreation.

Trots att samsynen kring svenska miljökrav är stor så tar handläggningstiderna i fråga om tillståndsprövningar allt längre tid. Det är dåligt för gruvnäringen men även för människor som är oroliga över vad som kommer att hända på deras mark eller i deras närhet. Företag och organisationer i branschen slår larm om omöjliga investeringsbeslut på grund av handläggningstiderna, bristen på effektivitet hos myndigheterna och bristande förutsägbarhet om vad som krävs för en komplett ansökan. Oklarheten kring myndigheternas hantering av ärenden är också ett stort problem och ytterst kan detta påverka rättssäkerheten.

Att dagens system med ineffektiva processer och brist på helhetssyn påverkar en hel näring står klart. Exempelen är många. LKAB ansökte för ett antal år sedan om ett ändringstillstånd för sin befintliga verksamhet i Malmberget, för att tillfälligt kunna öka deponeringen av anrikningssand och ändra mixen av rågods, detta till följd av ändrade produktionsförutsättningar i form av järnhalter som varierat på ett oförutsett sätt. LKAB sökte ett tidsbegränsat (två år) ändringstillstånd, men ansökan avvisades av processuella skäl (om det behövdes en prövning av eventuell påverkan på ett Natura 2000-område eller inte). Värdet av den produktion ändringstillståndet skulle gälla var cirka 1,5 miljarder kronor per år. Det ska sättas i relation till företagets nettoomsättning samma år (2016) på cirka 16 miljarder kronor. Det är uppenbart att det inte finns en proportionalitet mellan den skada som företaget åsamkats och den möjliga miljövinst som skulle kunna uppnås. Det här är en helt orimlig situation för de företag som väntar på att få investera hundratals miljoner på vår svenska landsbygd. Det krävs helhetssyn för att få god kvalitet på miljöprövningar.

För att bryta den negativa trenden med ineffektiva tillståndsprocesser och brist på helhetssyn samt för att säkerställa rättssäkerheten föreslår jag att regeringen ska genomföra en översyn av regleringsbrevet för de myndigheter som hanterar tillståndsärenden med större krav på helhetssyn baserat på hållbarhetsbegreppets samtliga tre pelare. Jag föreslår även att regeringen ser till att aktualisera förslagen i Miljömyndighetsutredningens betänkande Vägar till ett effektivare miljöarbete (SOU 2015:43) samt ser över möjligheten att skjuta till extra resurser till de myndigheter som hanterar tillståndsärenden i syfte att korta handläggningstiderna.

Detta bör ges regeringen till känna.

Helena Lindahl (C)